

Εκλογικό σύστημα και δημοτικές επιχειρήσεις ανοικτά για συζήτηση

Από νέα βάση αναμένεται να ξεκινήσει η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, το διάλογο για το νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ο οποίος σύμφωνα με επανειλημμένες δηλώσεις του υπουργού Πρ. Παυλόπουλου, αναμένεται να είναι έτοιμος μέχρι τέλος του χρόνου, αρχές του 2005.

Σύμφωνα με τις μέχρι τώρα πληροφορίες, αν και το παλαιό σχέδιο δεν θα τροποποιηθεί περίπου στο 70% των σημείων του, οι πολιτικές προθέσεις για αλλαγές στον τρόπο εκλογής των αιρετών πρώτου βαθμού θα πυροδοτήσουν σειρά αντιδράσεων, όχι μόνο από την πλευρά της ΚΕΔΚΕ, αλλά και μεταξύ των κομμάτων.

Αν οι αλλαγές στο εκλογικό σύστημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ενταχθούν στον Κώδικα, όπως έχει εκφραστεί αρχικά στις προθέσεις της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠΕΣΔΔΑ, το θέμα θα αποκτήσει και πολιτικό ενδιαφέρον εκτός από τοπικοαυτοδιοικητικό.

Η άποψη για εκλογή δημάρχου από την πρώτη Κυριακή (με ποσοστό 42%), δεν αντιμετωπίζεται θετικά από το σύνολο σχεδόν των δημάρχων, οι οποίοι θεωρούν ότι αυτό θα συμβάλει καθοριστικά στην περαιτέρω κομματικοποίηση του θεσμού.

Μάλιστα ακόμα και αιρετοί που πρόσκεινται στο κυβερνών κόμμα εκφράζουν επιφυλάξεις, διότι αυτή η ρύθμιση είχε κάποιο νόημα στη δεκαετία του '80, όταν οι υποψήφιοι του σημερινού κυβερνώντος κόμματος, κέρδισαν ποσοστά έως και 42% στον πρώτο γύρο, έχαναν όμως από τη συνεργασία που συνήθως ακολουθούσε μεταξύ του ΠΑΣΟΚ και της Αριστεράς στο δεύτερο γύρο.

Τα δεδομένα αυτά, βάση και των αποτελεσμάτων των πρόσφατων δημοτικών εκλογών έχουν αλλάξει. Και μάλιστα εκφράζονται φόβοι ότι η ρύθμιση αυτή μπορεί να γυρίσει μπουμπανγκ, στις εκλογές του 2006, όταν θα αρχίσει να φαίνεται και φθορά της κυβέρνησης. Έτσι και με δεδομένο ότι η νήφος, ιδιαίτερα στις μεγάλες πόλεις θα λάβει έντονο πολιτικό χαρακτήρα, θα δημιουργηθούν πολιτικές-αυτοδιοικητικές συμμαχίες από όμορους πολιτικούς χώρους, σε βάρος της ΝΔ, που στερείται πολιτι-

κών συμμάχων.

Το δεύτερο αρνητικό είναι ότι έτσι το κυβερνών κόμμα θα «χάσει την ταυτότητα του κέντρου» με τόσο συστηματικά πασχίζει να αποκτήσει και θα εμφανιστεί και πάλι στο δεξιό μέτωπο.

Προβλεβλήματα στελέχη του κυβερνώντος κόμματος στο χώρο της Αυτοδιοίκησης διατυπώνουν εναλλακτικές προτάσεις σύμφωνα με τις οποίες μπορεί να βρεθεί μία χρυσή τομή μεταξύ των διαφόρων θέσεων και να υπάρξει ρύθμιση δύο ταχυτήτων. Για παράδειγμα η εκλογή από την πρώτη Κυριακή να είναι εφικτή σε ένα μέρος μόνο των ΟΤΑ - ανάλογα με τα πληθυσμιακά κριτήρια - και πιο συγκεκριμένα στους μικρότερους δήμους.

Το σενάριο που εισηγούνται προς τα κομματικά κλίμακα είναι το πλαφόν του 42% για την εκλογή από την πρώτη Κυριακή, να ισχύσει για δήμους με πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες κατοίκους. Για τους μεγάλους δήμους εισηγούνται τα πράγματα να μείνουν όπως έχουν. Η τάση αυτή είχε διαμορφωθεί και κατά τη συζήτηση του θέματος του εκλογικού συστήματος στην πρόταση που είχε κατατεθεί επί υπουργίας Σκανδαλίδη και τελικά δεν προτάθηκε καμία αλλαγή στον τρόπο εκλογής των δημοτικών αρχόντων.

Στο χώρο του ΠΑΣΟΚ επίσης εκφράζονται επιφυλάξεις για οποιαδήποτε αλλαγή, γιατί εκ των πραγμάτων θα πρέπει υποχρεωτικά να οδηγηθεί σε συνεργασίες με τα κόμματα της Αριστεράς. Με δεδομένο ότι ακόμη δεν έχουν ξεκαθαριστεί οι σχέσεις μεταξύ των δύο πολιτικών χώρων, οι επιφυλάξεις φαντάζουν - και προφανώς είναι - εύλογες.

Αντίθετα στο χώρο της Αριστεράς, οι αιρετοί και στη προηγούμενη συζήτηση για το νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, διατυπώνουν τη θέση για καθιέρωση της απλής αναλογικής στην ανάδειξη των τοπικών αρχών, κάτι που αναμένεται να το υποστηρίξουν και στη νέα συζήτηση που ξεκινά.

Εκτός όμως από το θέμα των αλλαγών στο τρόπο εκλογής των αιρετών πρώτου βαθμού στο τραπέζι των συζητήσεων για το νέο Κώδικα θα τεθεί και ένα άλλο θέμα που απασχολεί χρόνια

την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Πρόκειται για το μέλλον των δημοτικών επιχειρήσεων και ιδιαίτερα εκείνων οι οποίες φαίνεται οικονομικά και αναπτυξιακά να έχουν «χτυπήσει κόκκινο». Δήμαρχοι και υπουργείο Εσωτερικών αναμένεται να κονταροχτυπηθούν και σε άλλα σημεία για τα οποία έχουν δώσει μάχη και με την προηγούμενη κυβέρνηση.

Αξιίζει να επισημανθεί ότι στη διάρκεια της οκτάμηνης συζήτησης του πρώτου σχεδίου του Κώδικα οι δύο πλευρές βρέθηκαν σε σύγκρουση για πολλά σημεία του. Τα άρθρα που προέβλεπαν «μετακόμιση» τοπικών συμβουλίων σε άλλους δήμους και η εποπτεία των δήμων και δημοτικών επιχειρήσεων, ήταν δύο από τα σημεία αιχμής. Επίσης η καταστατική θέση των δημάρχων, οι διαδημοτικές συνεργασίες και το ζήτημα των Μητροπολιτικών κέντρων αποτέλεσαν πεδίο διαφωνιών και ενστάσεων όπου και ζητήθηκε να υπάρξουν τροποποιήσεις.

Μια από τις κριτικές που εκφράστηκε ήταν, ότι δεν προέκυπτε με σαφήνεια ποιες είναι οι πολιτικές προτεραιότητες που πρέπει να αναδεικνύει ο Κώδικας. Ειδικότερα στη διαδικασία του διαλόγου πολλά από τα μέλη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ), εξέφρασαν σοβαρά ερωτήματα ως προς τις προθέσεις του υπουργείου Εσωτερικών.

«Θα πάμε σε δήμους ή και σε κοινότητες; Συνενώσεις και διασπάσεις; Οι διαδημοτικές συνεργασίες θα αξιοποιηθούν ως εργαλείο, ή ως μέσο υποχρέωσης των ΟΤΑ να συνεργασθούν;» Στις απορίες αυτές θα πρέπει να δώσει σαφείς απαντήσεις και η νέα πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΣΔΔΑ, ενώ αν τεθεί και πάλι το θέμα των διασπάσεων, των ΟΤΑ θα ανοίξει ο ασκός του Αιόλου.

Για τη διαδημοτική συνεργασία είχε επισημανθεί πως πρέπει να είναι σε εθελοντικό επίπεδο και ότι στο σχέδιο είναι αναγκαίο να ενταχθούν διατάξεις που σχετίζονται και με το προσωπικό. Σχετικά με το θέμα των διαδημοτικών επιχειρήσεων, είχε υπογραμμιστεί ότι χρειάζεται τροποποίηση του επίμαχου άρθρου, καθώς πολλές από αυτές δεν λειτουργούν κατά τους κανόνες της ιδιωτικής, αλλά της κοινωνικής οικονομίας. ■

Η ... γυναίκα του Καίσαρα πρέπει και να φαίνεται και να είναι τίμια

Παρότι το θέμα δε βρίσκεται ακόμη στις πρώτες θέσεις της ατζέντας διαλόγου της Αυτοδιοίκησης με το υπουργείο Εσωτερικών, δε βρίσκεται καν στις πρώτες θέσεις της ατζέντας διαλόγου στο εσωτερικό της Αυτοδιοίκησης και στα κεντρικά όργανα των αιρετών, είναι βέβαιο ότι σύντομα θα "τεθεί επί τάπητος".

Υπό τον - σχηματικό - κωδικό "δήμαρχοι και διαφάνεια", είναι βέβαιο ότι το θέμα που αφορά τη διαφάνεια και τη χρηστή διοίκηση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και κατ' επέκταση τα έργα και τις δραστηριότητες των αιρετών, γρήγορα θα αναδειχθεί σε ένα από τα κεντρικά θέματα συζήτησης, καθώς θα αναζητηθούν καταστάσεις, απόψεις και προτάσεις στο πλαίσιο της συζήτησης για το νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Ήδη το θέμα "άνοιξε" με τις προτάσεις που συμπεριλαμβάνονται στο υπό κατάθεση νομοσχέδιο του υπουργείου Εσωτερικών για τα θέματα έκπτωσης και αργίας δημάρχων.

Και τίποτα όμως να μη συνέτρεχε από τα παραπάνω και πάλι το θέμα θα "άνοιγε", καθώς είναι γεγονός ότι θέματα αδιαφάνειας και κακοδιοίκησης απασχολούν πολλούς δήμους, είτε γιατί πραγματικά υφίστανται τέτοια προβλήματα, είτε γιατί η περιφέρουσα ατμόσφαιρα οδηγεί αρμόδιους ελεγκτικούς φορείς σε αποφάσεις που με υπερβάλλοντα ζήλο, επί "δικαίων και αδικιών", καταλογίζουν ποινές, είτε - στις περισσότερες περιπτώσεις - γιατί πλανάται μια διάχυτη αίσθηση "ρεμούλας" και κακοδιοίκησης στο χώρο της Αυτοδιοίκησης, αφού είναι ανύπαρκτο ένα ουσιαστικό και αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου, που θα εντοπίζει τις πραγματικά προβληματικές περιπτώσεις και δε θα επιτρέπει την κατασυκοφάντηση χιλιάδων αιρετών.

Αποκεντρώνεται και η κακοδιοίκηση της κεντρικής εξουσίας

Στο ερώτημα αν υφίστανται προβλήματα αδιαφάνειας, κακοδιοίκησης και διαφθοράς σε δήμους, λίγοι είναι αυτοί που θα απαντήσουν αρνητικά, έστω και αν οι απόψεις δίστανται για την έκταση του προβλήματος, για τους τρόπους που εμφανίζεται ή για τις αιτίες. Σήμερα πάνω από εκατόν τριάντα αιρετοί βρίσκονται αντιμέτωποι ή με την απειλή της προσωρινής αργίας, ή με σημαντικά "πρόστιμα" που έχει καταλογίσει σε βάρος τους το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Δήμοι, κοινότητες και υπηρεσίες τους, πρωταγωνιστούν στις Εκθέσεις Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών και Ελεγκτικών Σωμάτων, με αιχμή προβλήματα αδιαφάνειας και κακοδιοίκησης.

Στην κοινή γνώμη κερδίζει έδαφος η εντύπωση ότι στους δήμους αυτό που εν τέλει αποκεντρώνεται είναι στοιχεία κακοδιοίκησης και σε ορισμένες περιπτώσεις κρούσματα διαφθοράς της κεντρικής εξουσίας.

Από την άλλη, και ενώ συμβαίνουν τα παραπάνω, οκτώ ελεγκτικά σώματα διενεργούν ελέγχους, εντοπίζοντας - υποτίθεται - εστίες διαφθοράς και περιπτώσεις κακοδιοίκησης. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενήργησε τους πρώτους μαζικούς ελέγχους (περί τους εκατόν εβδομήντα) στο χώρο της Αυτοδιοίκησης και τα πρώτα σημειώματα, που συντάχθηκαν από τους αρμόδιους παρέδρους, προτείνουν σωρεία καταλογισμών, οι λόγοι των οποίων ελέγχονται.

Οι συνέπειες όλων των παραπάνω είναι εξαιρετικά ανησυχητικές: Περιπτώσεις δημοτικών αρχών και αιρετών τα έργα και ημέρες των οποίων προκαλούν έκδηλα τις τοπικές κοινωνίες - και όχι μόνο - παραμένουν στο απυρόβλητο, ενώ σημαντικά προβλήματα λειτουργίας δημιουργούνται σε πολλούς δήμους, οι οποίοι για να λειτουργήσουν πρέπει να ακολουθήσουν και να παρακολουθήσουν ένα γραφειοκρατικό, στριφνό και πολυδαίδαλο θεσμικό πλαίσιο, το οποίο επιδεινώνεται από έ-

να σύστημα αυστηρών μεν, αναποτελεσματικών δε ελέγχων.

Και επειδή "ο λύκος στην αναμπουμπούλα χαίρεται", σ' αυτό το πλαίσιο βρίσκουν γόνιμο έδαφος για να αναπτυχθούν και πρακτικές κακοδιοίκησης και αδιαφάνειας και διαφθοράς, δυσχεραίνοντας τη λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ταλαιπωρώντας τους δημότες και σε ορισμένες περιπτώσεις διασπαθίζοντας δημόσιο χρήμα ή δημόσια περιουσία.

Οι αιτίες και οι εστίες κακοδιοίκησης και διαφθοράς

Αν επιχειρήσει κάποιος να καταγράψει τις αιτίες και τις εστίες, αυτού που συνηθίζουμε να λέμε - όχι απολύτως σωστά - διαφθορά, χρειάζεται να ξεκινήσει από το ίδιο το σύστημα ανάδειξης και λειτουργίας των δημάρχων και δημοτικών συμβουλίων. Στην ουσία του πρόκειται για ένα σύστημα δημαρχοκεντρικό, που παραπέμπει στη γνωστή φράση "one man show", καθώς σε πολλές περιπτώσεις επαφίεται στον πατριωτισμό του δημάρχου για το αν θα λειτουργήσει στα πλαίσια της νομιμότητας και του κοινού συμφέροντος ή αν θα τα ξεπεράσει. Ένα πρόσωπο που αναδεικνύεται με άμεση εκλογή και ηγείται μια ισχυρής πλειοψηφίας των 3/5, κατέχει μια ισχυρή, σχεδόν μονοπωλιακή εξουσία, η οποία αν δεν περιβάλλεται από θεσμικούς εξίσου ισχυρούς (π.χ το δημοτικό συμβούλιο, άλλες δημοτικές επιτροπές) που εκ παραλλήλου μπορούν να ασκούν έλεγχο και να συμβάλλουν στην παραγωγή δημοτικής πολιτικής και έργου, μπορεί να είναι ανεξέλεγκτο, με τις όποιες συνέπειες.

Με το σημερινό σύστημα εκλογής και ανάδειξης δημάρχων, δεν διευκολύνονται και δεν υπάρχουν ουσιαστικές συγκλίσεις, που εκ του τοπικού χαρακτήρα των εκλογών θα μπορούσαν να υπάρξουν. Οι συμμαχίες γίνονται αναγκαστικά στο δεύτερο γύρο των εκλογών, όπου μικρότερες πολιτικές δυνάμεις και συνδυασμοί "σύρονται" στο να υπερψη-

φίσουν έναν εκ των δύο που πέρασε τη δεύτερη Κυριακή, χωρίς να έχει προηγηθεί αναζήτηση και συμφωνία σε κοινές θέσεις και προγράμματα.

Όμως και ο τρόπος ανάδειξης των δημοτικών συμβούλων είναι εξίσου προβληματικός, καθώς δια νόμου και ανεξαρτήτως εκλογικών ποσοστών, ο πρώτος συνδυασμός εκλέγει τα 3/5 των δημοτικών συμβούλων. Μια πλειοψηφία, η οποία, καθώς δεν έχει ανάγκη να ακούσει και να συνθέσει, προκειμένου να εγκρίνει από κοινού με το υπόλοιπο δημοτικό συμβούλιο, εξαντλείται συνήθως σε μέτρηση "κουκιών". Αυτή η λειτουργία του δημοτικού συμβουλίου και απαξιώνει τον ίδιο του το ρόλο και καθόλου δε βοηθά το ρόλο του δημάρχου, καθώς στερείται οργάνων που επεξεργάζονται επί της ουσίας θέματα ή ασκούν δημοτικό έλεγχο, στα πρότυπα ή περίπου στα πρότυπα του Κοινοβουλίου.

Ένα δεύτερο εξίσου σημαντικό πρόβλημα είναι ο ρόλος και η δομή της Περιφέρειας και των οργάνων της, που εκ του νόμου ασκούν έλεγχο νομιμότητας στις δημοτικές και κοινοτικές αποφάσεις. Οι διευθύνσεις και οι επιτροπές εντέλλονται να ασκήσουν έλεγχο σε μια ποικιλία αποφάσεων, που μπορεί να είναι πολεοδομικού χαρακτήρα, οικονομικού, τεχνικού ή να απαιτείται από τον ελεγκτή να έχει νομικές γνώσεις. Αυτό σημαίνει ότι ειδικοί πρέπει να στελεχώνουν τις σχετικές περιφερειακές υπηρεσίες που ασκούν τους ελέγχους. Είναι ζήτημα αν έστω και μια από τις 13 περιφέρειες της χώρας διαθέτει το απαραίτητο προσωπικό, τόσο σε αριθμό, όσο και ειδικότητες. Συνήθως τελειοφοίτοι λυκείου και πάντα λίγοι στον αριθμό, ασκούν (σωστότερα δεν ασκούν) την προβλεπόμενη από το νόμο εποπτεία. Η κατάσταση αυτή υποδαυλίζει την αυθαιρέσια και την παρανομία, όπως συχνά οι ίδιοι οι αιρετοί επισημαίνουν. Τελευταίος - όχι όμως και σε σημασία - κρίκος της ίδιας αλυσίδας, είναι το πρόβλημα της πολυνομίας, της αλληλοκάλυψης αρμοδιοτήτων και των ασαφειών που χαρακτηρίζουν πολλές διατάξεις. "Τα περισσότερα κρούσματα (σ.σ. διαφθοράς)", σημείωνε σε τελευταία του συνέντευξη ο τέως Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης κ.Κ.Δαφέρμος, "συνδέονται με αδιαφανείς, πολύπλοκες διαδικασίες".

Συνηθέστεροι τομείς όπου αναπτύσσονται

παράτυπες ή παράνομες πρακτικές είναι ο τομέας της εκτέλεσης έργων (η κατάτμηση μεγάλων έργων για να αποφευχθεί ο "σκόπελος" των διαγωνισμών, δεν είναι σπάνιο φαινόμενο), των προμηθειών, οι προσλήψεις προσωπικού (το ΑΣΕΠ έχει έναν ατελείωτο κατάλογο σχετικών περιπτώσεων) και η χρήση και αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας, τομέας που συχνά για κάποιους αιρετούς υπερισχύει το όφελος των "ημετέρων" από το καλό του δήμου.

Αναποτελεσματικοί και διάτρητοι ελεγκτικοί μηχανισμοί

"Και τα οκτώ ελεγκτικά σώματα", θα αναρωτηθεί κανείς, "δεν "πιάνουν" τις παρανομίες αυτές;". Η γνωστή ρήση "για να γίνει καυγάς χρειάζονται τουλάχιστον δύο", φαίνεται ότι ισχύει και για άλλες περιπτώσεις. Μία κοινή πρακτική γνωστή στους "παροικούντες εις την Ιερουσαλήμ", που αφορά την εκτέλεση των έργων είναι η εξής: Ανατίθεται η εκτέλεση ενός έργου, ανάθεση η οποία είναι φανερά παράνομη. Η σχετική απόφαση είναι άμεσα εκτελεστή. Αυτό σημαίνει ότι το έργο ξεκινά αμέσως και παράλληλα η σχετική απόφαση αποστέλλεται και στην περιφέρεια για τον έλεγχο νομιμότητας. Συνήθως η απόφαση της περιφέρειας καθυστερεί. Εκδίδεται μετά την ολοκλήρωση του έργου ή όταν πλησιάζει να ολοκληρωθεί και μπορεί όντως η απόφαση να χαρακτηρίζει παράνομη την απόφαση του δήμου για την εκτέλεση του έργου. Ο δήμος έχοντας στα χέρια του την απόφαση της περιφέρειας δεν πληρώνει τον ανάδοχο του έργου, ο οποίος προσφεύγει στα Δικαστήρια και βεβαίως δικαιώνεται καθώς παρουσιάζει ένα ολοκληρωμένο έργο για το οποίο δεν έχει πληρωθεί. Στη συνέχεια ο δήμος, μετά από σχετική απόφαση του δικαστηρίου, πληρώνει τον ανάδοχο. Έτσι όλοι είναι ευχαριστημένοι - και νομότυποι - δήμαρχος, ανάδοχος του έργου, περιφέρεια, αφού όλοι έχουν κάνει τη δουλειά τους, παρ' ότι η σχετική απόφαση έχει κριθεί παράνομη.

Όλο αυτό το σύστημα οι μηχανισμοί και τα εργαλεία του, είναι απολύτως γνωστά σε όλους τους εμπλεκόμενους. Είναι γνωστό στο υπουργείο Εσωτερικών και στους αιρετούς της Αυτοδιοίκησης και βεβαίως αυτό το σύστημα δεν έχει καταφέρει μέχρι σήμερα να ε-

ξουδετερωθεί από τα οκτώ ελεγκτικά σώματα που λειτουργούν. Παρ' όλα αυτά το σύστημα διατηρείται και συντηρείται.

Μία «Σεισάχθεια» δε φέρνει την «άνοιξη»

Το υπουργείο Εσωτερικών - στην καλύτερη των περιπτώσεων - επιχειρεί ανεπιτυχώς να αντιμετωπίσει αποσπασματικά και μόνο κάποιες πλευρές του (προληπτικός έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου, ταμειακές υπηρεσίες, διπλογραφικό σύστημα). Στη χειρότερη περίπτωση, όπως συχνά έχει συμβεί, αναβάλλει την εφαρμογή των μέτρων που νομοθετεί ή και προωθεί ρυθμίσεις όπως η γνωστή και περιπετειώδης "Σεισάχθεια", ρύθμιση η οποία στην αρχική της μορφή (με την οποία έφτασε στη Βουλή τρεις φορές και από την προηγούμενη και από την σημερινή κυβέρνηση και αναγκάστηκε να αποσυρθεί), επιχειρούσε ανεξαρτήτως περιπτώσεων και "κατηγοριών" να αρθούν όλοι οι καταλογισμοί σε βάρος δημάρχων. Πολύς λόγος επίσης γίνεται για τη ρύθμιση που συμπεριλαμβάνεται στο νομοσχέδιο που πρόσφατα κατατέθηκε στη Βουλή από το υπουργείο Εσωτερικών, το οποίο πλέον δεν προβλέπει την ποινή της προσωρινής αργίας για δημάρχους, που παραπέμπονται με αμετάκλητο βούλευμα για πλημμέλημα.

Από την πλευρά τους οι αιρετοί μέχρι σήμερα εμφανίζονται μάλλον αρνητικοί στο ενδεχόμενο θέσπισης συστημάτων και σωμάτων ελεγκτικών. Να υποθέσουμε ότι αυτό έχει αφετηρία την αναποτελεσματικότητα όσων ήδη λειτουργούν και δεν έχει αφετηρία την αποφυγή πραγματικού ελέγχου και την τήρηση της νομιμότητας.

Ίσως όμως το σημαντικότερο που θα είχε να καταλογίσει κανείς στους αιρετούς, είναι ότι μέχρι σήμερα δεν είδε το φως της δημοσιότητας, ένας ουσιαστικός διάλογος και μια ολοκληρωμένη πρόταση (πολιτικά και τεχνικά τεκμηριωμένη), η οποία θα διευκολύνει τον έλεγχο, θα κατοχυρώνει τη διαφάνεια και τη νομιμότητα και δεν θα παρακωλύει την αποτελεσματική λειτουργία των δήμων.

Και επειδή "η γυναίκα του Καίσαρα και πρέπει να είναι και να φαίνεται τίμια", πεδίο δόξης λαμπρό, αποτελεί για τους αιρετούς της Αυτοδιοίκησης, η σύνταξη του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων ... ■

Δ' ΚΠΣ Στόχοι και προβλήματα

Στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, στην ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού και στην οικονομική σύγκλιση των περιφερειών θα στοχεύει το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007 - 2013, το οποίο θα αποτελέσει τη βάση αξιοποίησης των χρηματοδοτικών πόρων που θα διατεθούν στην Ελλάδα από το Δ' ΚΠΣ.

Κύριος στόχος κατά τη νέα προγραμματική περίοδο είναι η διασφάλιση των προϋποθέσεων για την επιτυχημένη προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας στις υπο - παγκοσμιοποίηση ανοιχτές αγορές. Καθώς ο σχεδιασμός της επόμενης προγραμματικής περιόδου θα αποτελέσει τμήμα της ευρύτερης μακροχρόνιας στρατηγικής ανάπτυξης της Ελλάδας, θεωρείται απαραίτητη κατά αρχάς, η επίλυση μείζονων προβλημάτων, όπως :

- το μη ανταγωνιστικό περιβάλλον και το περιορισμένο εύρος εξειδίκευσης
- η περιορισμένη στρατηγική προώθησης προϊόντων
- η ελλειμματική ένταση γνώσεως και η αναντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης ανθρώπινου δυναμικού
- το υψηλό κόστος παραγωγής
- η μη σύνδεση της βιομηχανίας με πρωτογενή και τριτογενή τομέα
- η υστέρηση στον τεχνολογικό και διοικητικό εκσυγχρονισμό
- η μη σύνδεση της έρευνας και της ανάπτυξης με την παραγωγική διαδικασία
- οι χαμηλές επιδόσεις στο περιβάλλον και πάνω από όλα
- η ασύμμετρη περιφερειακή ανάπτυξη, με αποτέλεσμα την αύξηση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Όπως διαπιστώθηκε η αναπτυξιακή στρατηγική θα πρέπει να είναι εστιασμένη γύρω από τις νέες τεχνολογίες, την πληροφορική και τη μεταφορά τεχνογνωσίας. Να στοχεύει στην ανάπτυξη νέων οικονομικών κλάδων προωθημένης τεχνολογίας, στην ενσωμάτωση της τεχνολογικής έρευνας, στην παραγωγική διαδικασία και στην αύξηση εξαγωγών με μεγάλη προστιθέμενη αξία. Να αυξηθεί η



ευελιξία στην αγορά εργασίας για την αύξηση της παραγωγικότητας.

Οι βασικές αναπτυξιακές επιλογές για την ελληνική οικονομία

Ειδικότερα, η Ελληνική οικονομία στα πλαίσια της παγκόσμιας αγοράς εισέρχεται σε μια νέα φάση ανάπτυξης, που καθορίζεται από την πορεία της ανταγωνιστικότητάς της. Η πορεία αυτή εξαρτάται από συγκεκριμένους παράγοντες, όπως οι εξελίξεις στο οικονομικό περιβάλλον, η διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, η περιβαλλοντική προστασία και η αναβάθμιση και βελτίωση της παραγωγικότητας.

Στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη καθορίζονται και οι βασικές αναπτυξιακές επιλογές :

- ενίσχυση της παιδείας και της εκπαίδευσης με έμφαση στην ταχεία προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος και του συστήματος κατάρτισης όπως απαιτούν η εξέλιξη της κοινωνίας και η οικονομία της γνώσης προ-

κειμένου να δοθούν ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση στην «ευρεία ? ολοκληρωμένη» γνώση.

- ενίσχυση της έρευνας, την ανάπτυξης και της παραγωγής καινοτομίας στη χώρα και ενθάρρυνση της ενεργότερης συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα σε αυτές
- βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και ενίσχυση της εξωστρέφειας και της ανταπόκρισης των επιχειρήσεων στις ευκαιρίες και τις εξελίξεις του διεθνούς ανταγωνισμού.
- ενίσχυση της συμπληρωματικότητας παθητικών και ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης
- συνέχιση της δημιουργίας βασικών δικτύων υποδομών για την κοινωνικό - οικονομική ανάπτυξη και συνοχή
- αναβάθμιση και προστασία του περιβάλλοντος με εναρμόνιση της σχέσης αγοράς και φυσικών πόρων, ειδικότερα σε θέματα ενέργειας, γεωργικών εκμεταλλεύσεων, χρήσης γης και ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού

• ενίσχυσης της περιφερειακής συνοχής και της ανάπτυξης της υπαίθρου, με έμφαση στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, με βάση τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα και με στόχο να ανταπεξέλθουν οι περιφέρειες αυτές στον εθνικό και ευρωπαϊκό ανταγωνισμό.

Οι αναγκαίες πολιτικές για την ανάπτυξη

Προκειμένου να λάβουν αυτές οι βασικές αναπτυξιακές επιλογές σάρκα και οστά έχει διαπιστωθεί η ανάγκη :

- επαναπροσδιορισμού της περιφερειακής ανάπτυξης με εξωστρεφή προσανατολισμό
- συντονισμού και συμπληρωματικότητας των νέων κειμένων προγραμμάτων με τις δημόσιες επενδύσεις για να επιτευχθούν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα
- ενσωμάτωση της χωροταξικής και της περιβαλλοντικής διάστασης στο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης και στα περιφερειακά προγράμματα, καθώς και της εκπόνησης μελετών
- βελτίωσης των στατιστικών και ποιοτικών δεικτών
- απλούστευσης των διαδικασιών
- ενημέρωσης όλων των φορέων για την οργάνωση και διαχείριση της Δ' Προγραμματικής Περιόδου
- στελέχωσης των υπηρεσιών σχεδιασμού
- αναβάθμισης των τελικών δικαιούχων.

Δ' ΚΠΣ και Τοπική Αυτοδιοίκηση

Η μακροχρόνια εμπειρία της περιφερειακής ανάπτυξης, έχει αναδείξει τους περιφερειακούς - τοπικούς παράγοντες ως καθοριστικούς για την ανάπτυξη. Για την Τοπική Αυτοδιοίκηση η σωστή αξιοποίηση του Δ' ΚΠΣ με στόχο την ισόρροπη ανάπτυξη και βελτίωση της ζωής των τοπικών κοινωνιών αποτελεί, όπως είναι φυσικό, ένα μεγάλο στοίχημα. Είναι λογικό λοιπόν ότι οι περιφέρειες χρειάζονται βοήθεια για να ξεπεράσουν τις αδυναμίες τους και να αναπτύξουν τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα ώστε να μπορέσουν να ανταγωνίζονται τόσο εντός όσο και εκτός της εσωτερικής αγοράς. Αυτός είναι και ο λόγος που από την πρώτη στιγμή η ΚΕΔΚΕ κατέστησε σαφές ότι διεκδικεί ουσιαστικό λόγο στις διαδικασίες κα-

τάρτισης του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης.

Οι βασικοί άξονες τους οποίους έθεσε και πάνω στους οποίους θα πρέπει να γίνει η όποια διαβούλευση είναι οι εξής:

- η ουσιαστική συμμετοχή της και μάλιστα σε αποκεντρωμένο επίπεδο
- η ενίσχυση «αδικημένων περιοχών», με απονομή περισσότερων κονδυλίων σε αυτές και ασφαλώς περισσότερες ευκαιρίες στους άνεργους
- η περιφερειακή ανάπτυξη με διαδικασίες αποκέντρωσης και αποσυγκέντρωσης. Στόχος μέσα από το Δ' ΚΠΣ να προχωρήσουμε σε αποκέντρωση και ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας. Όπως διευκρινίζεται μάλιστα η αποσυμφόρηση της πρωτεύουσας και η ισόρροπη ανάπτυξη των περιφερειών δεν αφορά μόνο στις υποδομές και τα έργα, αλλά κυρίως στο ανθρώπινο δυναμικό και την παροχή υπηρεσιών. Είναι γνωστό ότι στο λεκανοπέδιο υπάρχει συγκέντρωση μιας «αφρόκρεμας» δυναμικού καθώς εκεί βρίσκεται η πλειοψηφία των πανεπιστημίων και των επιχειρήσεων. Μία λύση προς αυτή την κατεύθυνση θα ήταν η ύπαρξη μεγάλων Αναπτυξιακών Εταιρειών στις πρωτεύουσες των Περιφερειών που θα λειτουργούσαν ως μηχανισμοί στήριξης και εξασφάλισης ικανών στελεχών.

Παράλληλα άξονα ανάπτυξης θα αποτελέσει και η ικανότητα της Αυτοδιοίκησης να προχωρήσει σε σωστές συνεργασίες εντός και εκτός συνόρων.

Οι ΟΤΑ πρέπει να είναι έτοιμοι για συνεχόμενες πλέον συνεργασίες, όχι μόνο σε τοπικό επίπεδο αλλά κυρίως σε ευρωπαϊκό. Άρα η συμμετοχή των εκτελεστικών οργάνων των ΟΤΑ στην καλή προετοιμασία του Δ' ΚΠΣ είναι αναγκαία για τον ορθό σχεδιασμό του συνόλου των προγραμμάτων και ίσως ο βασικός σκοπός δεν είναι πλέον η εξασφάλιση περισσότερων πόρων στο Δ' ΚΠΣ, αλλά τουλάχιστον η ελαχιστοποίηση των απωλειών, που ενδεχομένως θα προκύψουν κατά την υλοποίηση των παρεμβάσεων.

Ένα από τα κριτήρια χάραξης του Δ' ΚΠΣ εξάλλου, θα αφορά την ενίσχυση των ορεινών και νησιωτικών περιοχών. Αυτό σημαίνει ότι οι μικροί ΟΤΑ είναι αυτοί που στην ουσία θα αποτελούν τους μελλοντικούς τελικούς δικαιούχους και είναι αυτοί οι οποίοι

θα βρεθούν μπροστά στην υλοποίηση δράσεων με θέματα οικονομικής και πολιτικής συνοχής, πολιτικής γειτονίας, όπως και σε τομείς ασφάλειας, μετανάστευσης. Συμπερασματικά οι αρχές της Αυτοδιοίκησης όλων των βαθμών μέσω των συνεργασιών θα πρέπει να προβλέψουν αλλά και να προωθήσουν την ανταγωνιστικότητα και την ελκυστικότητα τους με σκοπό την ισόρροπη και αρμονική ανάπτυξη τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και σε διασυνοριακό αλλά και διακρατικό.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, για να καταφέρουν οι περιφέρειες να διατηρήσουν, στην διευρυμένη πλέον Ευρώπη, την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση εντός ενός ανταγωνιστικού περιβάλλοντος χρειάζεται σε πρώτο στάδιο να ικανοποιηθούν δύο σύνολα προϋποθέσεων. Το πρώτο αφορά στην ύπαρξη κατάλληλων επιπέδων υλικής υποδομής (αποδοτικές μεταφορές, τηλεπικοινωνίες και ενεργειακά δίκτυα, καλές περιβαλλοντικές εγκαταστάσεις) και ανθρώπινου κεφαλαίου (ένα εργατικό δυναμικό με τα απαιτούμενα επίπεδα δεξιοτήτων και κατάρτισης). Το δεύτερο αφορά στο ότι στη νέα, βασισμένη στη γνώση οικονομία, οι περιφέρειες πρέπει να έχουν την ικανότητα να καινοτομούν και να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά την υφιστάμενη τεχνογνωσία και τις νέες τεχνολογίες, καθώς επίσης να ακολουθούν μία πορεία ανάπτυξης που να είναι αιεφόρος από περιβαλλοντικής σκοπιάς. Η επίτευξη και των δύο αυτών συνόλων προϋποθέσεων απαιτεί ένα αποτελεσματικό και διοικητικό πλαίσιο για την ενίσχυση της ανάπτυξης.

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η αξιοποίηση των τοπικών αναπτυξιακών πλεονεκτημάτων βασίζεται στη συντονισμένη προσπάθεια περισσότερων του ενός παραγόντων (κεντρικής, περιφερειακής και τοπικής διοίκησης, κοινωνικών και οικονομικών εταίρων, επιχειρήσεων κ.λπ.). Συνεπώς η μορφή και το περιεχόμενο της διακυβέρνησης είναι ένα ακόμη ζητούμενο έτσι ώστε, να αναδειχθούν οι περιφερειακές δυνατότητες. Για το σκοπό αυτό απαραίτητη είναι η ισχυροποίηση της συμμετοχικής πολιτικής με εταίρους από όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, που ενεργά λαμβάνουν μέρος στη διαδικασία επεξεργασίας αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας μας, έτσι ώστε να αναδειχθεί